

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון תרח"י

ערב שבת קודש, חוה"מ פסח ה'תשס"ו

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', 'חיילי בית דוד' - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ק"ג שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ונ"ו שנה לנשיאותו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכי"ר

לזכות אחי

הרה"ת ר' מנחם מענדל הלוי שיחי' שגלוב

לרגל יום ההולדת שלו, ביום הבהיר - י"א ניסן,

היי' תהא שנת סגולות ונפלאות

לשנת ברכה והצלחה בגו"ר

נדפס ע"י אחיו

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחי

שגלוב

Eli Shagalov

B"H

HAIMISHE DRIVER
CAR SERVICE

24 Hour Service

15 Passenger Available

CellPhone: (323) 842-3666

Email: haimishedriver@yahoo.com

ב"ה

3 דבר מלכות

מדוע לאחרונה התגברה ההתנגדות לאמונה במשיח? / משיח יום ו' דחו הפסח היחשמיח

9 זמן הגאולה

ההוראה מחזקי' שלא התפעל ולא התחשב / הזמן הנוכחי ופרשת השבוע באור הגאולה

12 ניצוצות של משיח

ה"חוצה" כבר מוכן, צריכים רק להסיר את הפחדים אצל... / פחמים בעיני גאולה

13 יומן תשמ"ו - פרסום ראשון

פרק כ"ג / מהנעשה ונשמע בבית חייו - 770 בחאריכים הסמוכים לשבת זו בשנת היחשמי"ח

לעילוי נשמת

הרה"ג הרה"ח ר' **חיים משה יהודה** בהר"ר **ירמיהו הכהן ולאה** ע"ה **בלוי**

מו"ל כת"י הראשונים, רב בית כנסת ומנהיג רוחני במשך יובל שנים, וזיכה אלפים במצוות תפילין ומוזזה נפטר ג' אייר ה'תשס"ג, לסדר "אמור אל הכהנים"
ולע"נ זוגתו הרבנית **חנה חיי' הנה** בת ר' **מאיר שמריהו ורחל** - נפטרה י"ג כסלו ה'תשמ"ג

במהלך החלוקה היו הרבה מאנ"ש והת' שלא נגשו, וכך נסתיימה החלוקה במהירות. ממראות חלוקת כוס של ברכה:

לאחד שלקח בקבוק יין בלי לבקש ורצו לקחת ממנו, חייד כ"ק אד"ש וסימן בידו הק' תנועת ביטול - להניח לו.

ילד קטן עבר ונתן לכ"ק אד"ש 2 סוכריות. כ"ק אד"ש לקחם במאור פנים, עטף את זה במפית ניר, והכניסם לכיס העליון של מעילו.

לר' זושא רבקיין נתן כ"ק אד"ש בקבוק משקה באומרו (בקול רם ומודגש): לבית מנחם. אחד ממייאמי הודה לכ"ק אד"ש על שהציל את חייו, כ"ק אד"ש בירכו באריכות ימים ושנים. כשעבר הרב מארלו שי' נתן לו כ"ק אד"ש בקבוק משקה וחייד אליו מאוד בפנים צהובות. הרב יקותיאל ראפ הביא 2 אורחים לחלוקה - מנהל אל-על ונציג הסוכנות. כ"ק אד"ש נתן לכל אחד מהם בקבוק משקה, למנהל אל-על אמר "שתהיה טיסת אל על ברוחניות", ולנציג הסוכנות איחל "בהצלחה רבה".

את בקבוק המשקה של אל-על נתן כ"ק אד"ש לרב ראפ (כידוע שכ"ק אד"ש כינה אותו הבעה"ב של אל-על).

בכלל הי' כ"ק אד"ש במצב רוח טוב מאוד וסימן הרבה בחוזק רב ובשטורעם להגברת השירה.

בסיום החלוקה ברך ברכה אחרונה ושאל אם יש מי שלא קבל. יצא תוך שמעודד השירה. בדרכו למכונית סימן בשתי ידיו הק' להגברת השירה.

במהלך היום נכנס הריל"ג למסור דו"ח כללי על התהלוכה שהלכו ל-100 בתי כנסת וכו' ושאלו כ"ק אד"ש האם דברו בבתי הכנסת ע"ד סעודת משיח.

המדור מוקדש

לעילוי נשמת הרה"ח **זלמן לייב ב"ד יעקב יצחק ע"ה עסטולין**

נפטר ביום ט"ו אדר א' ה'תשס"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

יה"ר שתיכף ומיד ממש יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכס בגאולה האמיתית והשלימה

ולעילוי נשמת

ר' **ברוך אשר ב"ד זאב ע"ה שמואלי** - נפטר ביום ש"ק פ' בהעלותך, י"ד סיון ה'תשס"ג

ומרת **גישא גני' בת ר' אפרים ע"ה** - נפטרה ביום ש"ק פ' ויחי, ט"ז טבת ה'תשס"ד

ת. נ. צ. ב. ה.

יה"ר שתיכף ומיד ממש יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכס, בגאולה האמיתית והשלימה

יחי המלך

סניף ארה"ב: 383 Kingston Ave. #38, Brooklyn, NY 11213 • טל': 917-403-5618

סניף ארץ הקודש: ת. ד. 966 קרית שמואל, מיקוד: 26109 • טל': 8715-770 (04)

דואר אלקטרוני: yechy@neto.bezeqint.net • אינטרנט: www.moshiach.net/blind

בלילה היו נעורים כל הלילה כמנהג ליובאוויטש, ובמהלכו התקיימה ההתוועדות הידועה של ר"ד ראסקין.

יוף רביצ'י, כ"א ניסן, שביצי על פסח: לאחר תפלת מנחה, בשעה 5:45 לערך, יצא כ"ק אד"ש לפתח 770 וסקר את התהלוכה היוצאת לפלטבוש ועוד מקומות, כשהוא מוחא כפיו הק' בקצב. כ"ק אד"ש הביט על כל אחד מהעובדים, הצבור השתדל ללכת מהר כדי לא להטריח את כ"ק אד"ש בעמידה על רגלו.

כשחזרו מהתהלוכה בשעה מאוחרת נאספו כולם ע"י בנין הספרי' שם הי' כ"ק אד"ש והחלו בשירה עזה של "דין נצח". והנה לפתע יצא כ"ק אד"ש ועודד את השירה בחוזק רב עם תנועות ידיים חזקות מאוד! כל הקהל הי' בהתלהבות גדולה כו' ורקדו על מקומותיהם, מחזה מרהיב עין שנמשך כ-5 דקות. בהכנס כ"ק אד"ש פנימה עוד סימן להגברת השירה.

יצויין שכ-10 דקות קודם לכן ראו את הרבנית משקיפה מהחלון לכל עבר.

היום נודע מפטירת הרה"ח י.י. ראסקין מכפ"ח, אביו של הרב דוד רסקין שי'. ההודעה נמסרה מהמשפחה באה"ק למשטרה ודרכה למזכירות.

שאלו את כ"ק אד"ש האם הוודיע ביו"ט לבנו, ואמר כ"ק אד"ש שיש סברא לא להודיע שהרי יש בן באה"ק שיאמר קדיש, ולאידך הרי יש דברים שנוהגים גם ביו"ט בצנעא, ולכן שישאלו רב. כששאלו הורה הרב להודיע לו.

כ"ק אד"ש שאף זאת פרי"ג, האזן גברו בתי הפנסט על-גבר סלוגות אשית

יוף חאיש, כ"ב ניסן, אחרון על פסח: כ"ק אד"ש הגיע מביתו בשעה 9:35 לערך.

את ההפטרה קרא כ"ק אד"ש בשקט אך לקראת הסוף הגביה את קולו הק'.

כשחזר כ"ק אד"ש מהספריה, לאחר סעודת החג, הביט בדרכו במבט חודר על א' שישב לו בנח על-גבי א' המכוננית.

בשעה 7:00 לערך נכנס כ"ק אד"ש לתפילת מנחה בזאל למעלה, אך לא נוכח שם קהל גדול, כי כולם שמורים על מקומותיהם לקראת ההתוועדות.

בשעה 7:45 לערך נכנס כ"ק אד"ש להתוועדות, נטל ידיו ולקח חתיכות מצה מחבי' מצות שהיו מונחות לפניו. הכריזו שמי שלא נטל שיטול ידיו. כמו-כן הכריז כ"ק אד"ש שמי שלא סיים את שתיתת הד' כוסות יסיים כעת.

בשיחות האחרונות ובמיוחד במאמר הי' כ"ק אד"ש רציני מאוד ולאחרי השיחה העביר כמה פעמים ממחטה על עיניו הק'.

בסיום ההתוועדות הורה לנגן הניגונים של רבותינו נשיאינו. כשסיימו הורה לנגן "שיבנה ביהמ"ק", וסימן בידו הק' להגברת השירה.

לפני ברכת המזון הכריז כ"ק אד"ש שוב בחיוך על-דבר סיום הד' כוסות.

מעריב התפלל כ"ק אד"ש סמוך למקומו בהתוועדות. לאחרי מעריב - הבדלה וחלוקת כוס של ברכה סמוך לזה (לא כמו תמיד אלא יותר קרוב למקומו בהתוועדות).

מדוע לאחרונה התגברה ההתנגדות לאמונה במשיח?

דוקא בזמן האחרון, שהולכים ומרעישים אודות הצורך לצעוק "עד מתי", לבקש ולדרוש על הגאולה - באים כאלו ששופכים מים קרים על נפש שמעוררת ומרעישה שצריכים להשתדל להביא את משיח צדקנו בהקדם הכי אפשרי, וכתוצאה מזה נעשה אצל כו"כ חלישות (לא רק בצעקה ודרישה "עד מתי", אלא גם) בעצם האמונה בביאת משיח צדקנו ● ההסבר היחידי למצב זה - שהיא הנותנת: מכיון שבזמן האחרון דוקא, בסיום הגלות, נוגע ביותר שיצעקו "עד מתי", שיבקשו וידרשו על הגאולה, לכן, יש על זה התנגדות יתירה מצד הלעו"ז ● משיחת יום ו' דחג הפסח, י"ט ניסן ה'תשמ"ח - בלתי מוגה

א. כשנמצאים בחג הפסח, "זמן חרותנו", ואומרים ליהודי, שמכיון שהזמן עצמו "מכריז" שצ"ל מצב של חירות, וחירות אמיתית היא (לא כמו הגאולה דפורים, ש"אכתי עבדי דאחשורוש אנן¹, אלא כמו החירות דפסח, ששלימותה) בגאולה האמיתית והשלימה (גאולה שאין אחרי' גלות), לכן, עליו להרעיש ולצעוק על אריכות הגלות, "עד מתי", ולבקש ולדרוש שהגאולה תהי' תיכף ומיד ממש² - יתכן שמישהו יטען: טוב לי בגלות! בחסדי ה' הנני נמצא ב"מלכות

(1) מגילה יד, א.

(2) לא רק "לשנה הבאה בני חורין", "לשנה הבאה בירושלים", כי אם, תיכף ומיד ממש, ובדרך ממילא נהי' "לשנה הבאה בני חורין", "בירושלים" (ראה סה"ש תש"ה ריש ע' 83) - ש"הוא יכוננה עליון", ובבית המקדש השלישי, שבו נקריב קרבן פסח.

של חסד" ויכולני ללמוד תורה ולקיים מצוות מתוך מנוחה, וא"כ, מה יש לי להרעיש ולצעוק - טוען הוא - על היציאה מהגלות!?

כלומר, יתכן שמישהו יטען שמרגיש את עצמו כמו אותו "גד" שאבותיו לא היו בשעבוד מצרים, כאמור, שהי' להם טוב במצרים, ובמילא, מה לו - טוען הוא - ולעניני הפסח, חירות וגאולה ממצרים, כשטוב לו גם במצרים!

וממשיך לטעון שהוא "אזרח הארץ", כפשוטו, אזרח אמריקני... וכשאומרים לו שהגיע הזמן לשכוח מהגלות, לארוז את חפציו כו', ולהתכונן לעלות ע"ג "ענני שמיא" ולטוס לארץ ישראל - נאנח לשמע "בשורה" זו.... שכן, למה לו להטלטל ממקומו ("טלטולי

הננו מגישים בזאת לקהל קוראינו שיחיו – חלק כ"ג מתוך יומן מהנעשה ונשמע ב"בית חיינו" 770 בשנת תשמ"ו

בהזדמנות זו אנו פונים לכל מי שיש תחת-ידו יומנים או רשימות משנת תשמ"ו – לשולחם אלינו כדי לזכות בהם את הרבים, וזכות זו תעמוד לו ולכל בני-ביתו

נערך ע"י מערכת "יחי המלך" - ע"פ רשימה פרטית*, 'בלי אחריות'

י"ט ניסן: מנחה התפלל כ"ק אד"ש בזאל למעלה וכן ערבית מוצש"ק. כל שאר תפלות החג, וליל ויום ש"ק התפלל כ"ק אד"ש למטה בביהכ"נ.

יום ראשון, ב' דחומ"פ, ח"י ניסן: לאחר תפלת שחרית בביהכ"נ למטה, ניגש הרב א. יאלעס (שמגיע כמנהגו בכל שנה לכ"ק אד"ש בחוהמ"פ), ושוחח מעט עם כ"ק אד"ש כשהוא מלוה אותו למעלית. לאחר-מכן נכנסו לג"ע התחתון ודברו שם כרבע שעה.

בערב התפלל כ"ק אד"ש תפלת ערבית בשעה 8:15, מפני שבמוצש"ק כבר שינו את השעון לשעון קיץ.

י"ט ניסן: היום התקיים כינוס ילדים (ראלי), ובשעה 3:15 לערך נכנס כ"ק אד"ש להתפלל עם הילדים מנחה.

שלא כרגיל עד עתה, הכינו הפעם לכ"ק אד"ש שני סטנדרים, הראשון לתפלה והשני פונה לכיוון הילדים. בניגונים עודד כ"ק אד"ש את השירה במחיאיות כפיים חזקות והרבה זמן. בסיום השיחות חלק מטבעות למדריכים ומדריכות עבור הילדים, ולאחר-מכן חלק לטנקיסטים והורה לחלק 3 מטבעות. ביציאתו מבית הכנסת עודד כ"ק אד"ש את השירה.

לפתח יציאת כ"ק אד"ש וצורג את השירה בחזק רב עם תנועות ירייך תוקות אאוז!

י"ט ניסן, צורג שמי"ט פסח: מנחה התפלל כ"ק אד"ש בזאל למעלה, ותפלת ערבית של חג התפלל למטה בביהכ"נ.

(* עריכת היומן נעשתה ע"פ מספר יומנים של אנ"ש והתמימים אשר שהו באותה תקופה ב"בית חיינו" - 770 והעלו על הכתב את אשר ראו בעצמם או שמעו מאחרים. מטבע הדברים יתכן שנפלו אי-אלו טעויות בימנים אלו אשר חלקם נכתב לעיתים בצורה בלתי ברורה, ואנו מתנצלים ע"כ מראש ו"שגיאות מי יבין".

ד"זכו", אבל בכל אופן – בודאי יבואו אל ארץ נושבת], ואם כן, הרי יצטרך לעסוק בעבודת האדמה, ושוב יתבלבל מעבודת ה'!

ואע"פ שהמלאכה תהי' נעשית ע"י אחרים⁷ – יצטרך הוא ללכת ולמצוא גוי, ומפעם לפעם לרוץ ולבדוק האם הגוי עושה עבודתו כדבעי, וכמו"כ האם נותן די תבן למקנה או שמחסיר כו'.⁸

ואילו עתה, בזמן הגלות – אין לו שדות אין לו מקנה בקר, ופרנסתו מצוי' ממילא; יש לו, ת"ל, ממון רב בלעה"ר, שהולך ותופח בהיתר עיסקא וכיו"ב, ואינו דואג כלל כיון שמובטח לו, שהבנק יפרע לו את ממונו, מפני ערבות הממשלה ושאר האופנים בהם ביטח את כספו, ובמילא, יכול ללמוד תורה ולקיים מצוות בהידור מתוך מנוחה.

ובפרט שיכול להשתמש גם בחידושים שנתחדשו בתקופה האחרונה, ולדוגמא:

מלפנים ה' קשה להשיג תפילין מהודרות, והי' צורך בטירחא גדולה כדי להשיג בהמה שיש בה כל ההידורים, עור של שליל⁸, ואילו עתה, הרי גם אם אין הדבר נמצא בעירו, אין בזה קושי – יש לו טלפון והוא מטלפן אל מעבר לים ומתעניין היכן יש בהמה שיש לה שליל הדרוש, ואם הוא עדיין שלם, שהרי רצונו בתפילין מהודרים בתכלית ההידור (ובמיוחד שזה עתה, בקריאת חוה"מ פסח קראו בתורה על התפילין⁹).

וכן בנוגע למצות הצדקה – המצב טוב עד כדי כך ש... ברצונו לתת צדקה ואיננו מוצא עני,

[מכה שלא כתובה בתורה" – שכן,

גברא³) כשטוב לו כאן, בהיותו "אזרח הארץ", שמניחים לו לחיות כיהודי, ועוד עוזרים ומסייעים בזה!

ב. ובפרטיות יותר:

דאגתו אינה על עזיבת "סיר הבשר", שהרי בודאי יודע שהרוחניות היא העיקר, אלא דאגתו על עזיבת מקומו היא – בנוגע לענינים רוחניים:

מעמדו ומצבו עתה – שעוסק בלימוד התורה, כולל גם הפצת התורה, עד להפצת המעיינות חוצה, וביכלתו להראות – "מראה באצבעו ואומר זה" – ענין זה פעל בלימוד התורה, ענין זה עשה בעבודת התפלה, ענין זה עשה בנוגע לקיום המצוות בהידור, כדבעי למהו וכו'.

וממשיך לטעון שמעולם לא היתה תקופה כה טובה ברוחניות – כשנמצאים במלכות של חסד, ללא שום התנגדות על עניני יהדות, ולא עוד אלא שהמלכות מסייעת לו בכמה פרטים, ובסבר פנים יפות, ובמילא, לא חסר לו דבר (לא רק בצרכיו הגשמיים, אלא גם ובעיקר) בצרכיו הרוחניים.

ולכן, טוען הוא, לשם מה צריך לצאת מהגלות:

לכל לראש – היציאה מהגלות תגרום לו בלבול זמן: יהי' עליו לארוז חבילות, ואח"כ לפרקן ולטוס ממקומו – אמנם "עם ענני שמיא"⁴, אבל גם זו טירחא – לעלות על העננים ולרדת, ועוד בלבולים... וא"כ למה לו לעזוב את מקומו?!

ועוד ועיקר: כשיבוא משיח צדקנו יבואו כל בני" אל ארץ נושבת [הוא אמנם אינו יודע אם משיח יבוא כ"עני ורוכב על חמור"⁵, מכיון ש"לא זכו", או שיבוא "עם ענני שמיא" באופן

(6 סנהדרין צח, א.

(7 ברכות לה, ב.

(8 ראה הגהות מיימוניות הל' תפילין פ"ג הט"ז. שו"ע אדה"ז או"ח סל"ב ס"ו.

(9 בא יג, ט. שם, טז.

(3 ראה כתובות כח, א. וש"ב.

(4 דניאל ז, יג.

(5 זכרי' ט, ט.

ה"חוצה" כבר מוכן, צריכים רק להסיר את הפחדים אצל...

ישנם הטוענים שלא כל מוחא סביל דא לקבל ענין הנ"ל - שלכא"א מאיר הארת המשיח, ואדרבה, ע"י שמיעת ענין כזה יתבלבלו וכו'.

אמנם באמת אינו כן, כי כבר נשתנה המצב, וכבר בא הזמן שגם ה"חוצה" יכול לקבל ענין זה, ורק צריכים להסיר הפחדים אצל אלו שצריכים להביא ענין זה לה"חוצה", וכשיאמרו את הענין בפשיטות (בלי שום פקפוק) - ע"י שיחזקו האמונה שלהם עצמם - יתקבלו הדברים אצל השומעים, ויפעלו פעולתם.

(משיחת אחרון של פסח ה'תשל"ב - מוגה. נדפס בלקו"ש ח"ז ע' 273-275)

משיח נמצא כבר ומשתתף ורוקד יחד עמנו הריקוד שלו...

כ"ק מו"ח אדמו"ר הנהיג לרקוד באחרון של פסח ריקוד של משיח ("משיח'ס טאנץ"). מאמר זה - "משיח'ס טאנץ" - אפשר לפרש בשתי אופנים: (א) ריקוד ששייך ומהוה הכנה למשיח, (ב) ריקוד שמשיח עצמו משתתף בו.

וכיון שהדבר תלוי בנו איך לפרש, נפרש כפי שכדאי לנו ("ווי עס לוינט אונדז") - כפירוש הב' - **שמשיח נמצא כבר ומשתתף ורוקד יחד עמנו הריקוד שלו...** (משיחת אחרון של פסח ה'תשי"ב - בלתי מוגה)

כאשר הוא יחפוץ בכך באמת - הוא יפעל זאת!

כאשר הוא יחפוץ בכך באמת, ויתכוון לזה בפשטות ללא שום פשט'לאך אלא פשוט בגשמיות: שיבוא משיח - יהודי, נשמה בגוף, כפי שהרמב"ם אומר שמשיח יהיה יהודי הוגה בתורה ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה כו', הנה אף שהענין לא הגיע עדיין למוחין ומדות וכל שכן למחשבה דיבור ומעשה, אלא ברצון בלבד, בכל זאת "רצון יראיו יעשה" - הוא יפעל זאת!

באם כל בני ישראל יתדברו ביניהם ויצעקו שהם רוצים שמשיח יבוא, אזי הוא יבוא מיד, "כהרף עין", ללא הבט על כך שזה בלילה ושאר הענינים המובאים בגמ', אלא כפסק הרמב"ם ש"ישראל עושים תשובה ומיד הן נגאלין", וכמבואר בספרים שמשיח כבר ישנו, רק שצריך להאיר אצלו המקיף דח"י, ותיכף כשיאיר תהי' הגאולה השלימה במהרה בימינו.

(משיחת אחרון של פסח ה'תשט"ז - בלתי מוגה)

מפורש בתורה "כי לא יחדל אביון מקרב הארץ"¹⁰, ורק על לעתיד לבוא דרשו חז"ל את הפסוק "אפס כי לא יהי' בך אביון"¹¹, והלואי יתוספו "מכות" כעין זו עוד ועוד....

ולהעיר, שקיימת מציאות כזו ע"פ תורה - כיון שישנו דין בשו"ע, גבי מתנות לאביונים, אודות שכונה או עיר שאין בה עניים, ומכיון שאינו יכול לתת המעות לאביון ביום הפורים עצמו, צריך לתתם לגבאי צדקה, ככל פרטי הדין בשו"ע¹²,

ואעפ"כ ביכלתו לדבר בטלפון ולחפש בכל העולם עד שימצא עני, וכשימצא - ימסור לו ע"י הטלפון פיו-כוח וכו', באופן שהכסף יגיע לידו בשעת מעשה, ועכ"פ - ברגע כמימרא.

ומכיון שכן - ממשיך לטעון - מה "מרעישים" (מתוך "שטורעם" ו"ליארעם") אודות הגאולה?!

אומרים אתם ש"כלו כל הקיצין" - לו יהי כן, אין התנגדות, אבל מה הרעש?!... וכפתגם הידוע - עברו כך וכך שנים... ובמשך כל הזמן למד תורה וקיים מצוות כו' וא"כ מה הרעש?!...

בשלמא כשיבוא הקב"ה ויכריח אותו לצאת מן הגלות - דמכיון ש"ואתם תלוקטו לאחד אחד"¹³, בודאי לא ישאר בגלות, והקב"ה יתפסנו בכובעו או בכנף בגדו ("פאר דעם קאָלניק און פאר דעם קאָלנער") ויוציא גם אותו מן הגלות - לא תהי' לו ברירה; אבל עד אז - לשם מה עליו לבקש זאת מצד עצמו?!... עכ"פ אל תדחקו את הקיץ!...

ג. לדאבוננו, אין זה רק חשש שמשיחו יכול לטעון כן - הלואי לא הי' קורה כפי שכבר קרה בפועל.

וביותר יפלא - שדוקא בזמן האחרון, שהולכים ומרעישים אודות הצורך לצעוק "עד מתי", לבקש ולדרוש על הגאולה - באים כאלו ששופכים מים קרים על נפש¹⁴ שמעוררת ומרעישה שצריכים להשתדל להביא את משיח צדקנו בהקדם הכי אפשרי (וכל המקדים ה"ז משובח), וכתוצאה מזה נעשה אצל כו"כ חלישות (לא רק בצעקה ודרישה "עד מתי", אלא גם) בעצם האמונה בביאת משיח צדקנו.

ההסבר היחידי למצב זה - שהיא הנותנת: מכיון שבזמן האחרון דוקא, בסיום הגלות, נוגע ביותר שיצעקו "עד מתי", שיבקשו וידרשו על הגאולה, לכן, יש על זה התנגדות יתירה מצד הלעו"ז.

וכידוע שלא כל העתים שווים, אלא לכל זמן וזמן יש עניין בלתי-רצוי מיוחד שבו צריך להיות עיקר המלחמה כו' בזמן זה.

ויש להביא דוגמא לדבר מענינא דיומא (אף שאין זה בשבחן של ישראל) - מ"ש בהפטרה דיום שני דפסח אודות הפסח שנעשה בזמנו של יאשיהו:

"ויצו המלך את כל העם לאמר עשו פסח לה' אלקיכם. . כי לא נעשה כפסח הזה מימי השופטים. . וכל ימי מלכי ישראל ומלכי יהודה כי אם בשמונה עשרה שנה למלך יאשיהו נעשה הפסח הזה לה' בירושלים"¹⁵ - לאחר שביער כל עניני עבודה זרה שהיו בארץ יהודה ובירושלים ובהיכל ה', ועד שהוצרכו באזהרה מיוחדת ש"לא יעלו כהני הבמות אל מזבח ה' בירושלים"¹⁶.

ולכאורה אינו מובן: בזמן בית ראשון,

14 (היפך המצב ד"מים קרים על נפש עיפה" (משלי כה, כה), רעבה וצמאה - "לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דבר ה'" (עמוס ח, יא), כמ"ש ביעודי הגאולה.

15 מ"ב כג, כא-כג.

16 (שם, ט).

10 פ' ראה טו, יא.

11 שם, ד ובספרי ופרש"י.

12 א"ח סו"ס תרצד, ובנ"כ.

13 ישע"י כז, יב. וראה פרש"י נצבים ל, ג.

שהי' בו הארון, אורים ותומים וכו' וכו' – איך יתכן מצב ירוד כזה?!

וההסברה בזה – שהיא הנותנת: מכיון שבבית ראשון היתה התגברות אור הקדושה וגילוי אלקות, היתה גם התגברות הלעו"ז כנגד אמנות אלקות, בענין של ע"ז¹⁷.

ועד כדי כך, שמצינו בגמרא¹⁸ שרב אשי שאל את מנשה בן חזקי' (שנראה אליו בחלום) "מאחר דחכמיתו כולי האי מאי טעמא קא פלחיתו לע"ז"? והשיב לו – מענה אמיתי שהובא ב"תורת-אמת" – "אי הות התם הות נקיטנא בשיפולי גלימא ורהטת אבתראי" ("היית מגבה שפת חלוקך מבין רגלך כדי שתהא קל לרוץ לשם, מפני יצר ע"ז שהי' שולט"¹⁹)!...

ועד"ז מובן גם בנדוד"ד – שמכיון שבזמן האחרון, סיום הגלות, נוגע ביותר שיצעקו "עד מתי", ויבקשו על הגאולה, לכן, יש התנגדות יתירה על ענין זה.

ד. ועל זה בא המענה, הלימוד וההוראה, מסיום הקריאה – "זכי יגור אתכם גר ועשה פסח לה' כחוקת הפסח וכמשפטו כן יעשה חוקה אחת יהי' לכם ולגר ולאזרח הארץ":

כשיהודי טוען שבנוגע ליציאה מגלות (מצרים) מרגיש את עצמו כמו "גר" שלא הי' בשעבוד מצרים, מכיון שטוב לו בגלות – אומרים לו: כשם שגם אצל ה"גר" ישנו הענין דיצי"מ, "חוקה אחת יהי' לכם ולגר", מכיון שמצד עצם מציאותו שייך הוא לישראל, אלא, שענין זה הוא בהעלם, ויש צורך (בפעולת הגיור כדי) שיבוא בגילוי – כן הוא גם אצל יהודי שטוען שטוב לו בגלות (כמו "גר" שלא הי' בשעבוד מצרים), שרגש זה אינו אלא בגלוי ובחיצוניות, אבל, מצד עצם מציאותו

(17) ראה לקו"ת ואתחנן ד, ד.
(18) סנהדרין קב, רע"ב.
(19) פרש"י שם.

רוצה לצאת מהגלות ולהיות "בן חורין",

– כפי שכאור"א מישראל אומר (או חושב), "אני מאמין . . . בביאת המשיח . . . אחכה לו בכל יום שיבוא", ואומר בתפלת העמידה²⁰ "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", "ותחזינה עינינו בשובך לציון"²¹ –

אלא מאי – רצון אמיתי זה הוא בהעלם, וצריכים לפעול שיתגלה רצונו האמיתי, כולל גם עי"ז ש"מרעישים" אודות הצעקה "עד מתי", והצורך לבקש ולדרוש על הגאולה.

ועד"ז כשיהודי טוען שמכיון שנמצא ב"מלכות של חסד", מרגיש את עצמו כ"אזרח הארץ" – אומרים לו "חוקה אחת יהי' לכם ולגר ולאזרח הארץ":

גם בתור "אזרח הארץ", אזרח אמריקני, שמתנהג ע"פ חוקי המדינה מכיון ש"דינא דמלכותא דינא"²² – עליו לגלות את הרצון האמיתי לצאת מהגלות ולבוא לארצנו הקדושה וירושלים עיר הקודש, כי, לאמיתו של דבר הנך יליד ציון וירושלים, כלשון הכתוב²³ "זה יולד שם", "איש ואיש יולד בה", היינו, שכאור"א מישראל הוא מ"הנולדים בציון", שנקראת "ירושלים" ע"ש יראה וע"ש שלם²⁴ [וענין זה מתבטא גם בעבודתו – שלימות²⁵ היראה²⁶], אלא, שצריך לגלות בעצמו ענין זה.

(20) בעמודו לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, שצריך להזהר ולדייק בכל תיבה ותיבה, ופשיטא, שיאמרנה באמת!

(21) ואין כוונתו שהגאולה תהי' לבני ונכדיו, ואילו בנוגע אליו – מוטב שיניחוהו לנפשו, אלא, "מהרה תצמיח", ובאופן ש"תחזינה עינינו"!

(22) גיטין י"ד, ב. וש"ג.
(23) תהלים פז, ה-ו – מהשיעורים דימי חוה"מ פסח.
(24) ראה תורה הר – תענית טז, א (מב"ר פנ"ו, יו"ד).
(25) ראה לקו"ת פ' ראה כט, א. דרושי ר"ה ס, ב. שה"ש ג. ובכ"מ.

(26) ואם אין זה ניכר עליו, בהנהגתו ופעולותיו – הי"ז רק מפני ש"יצרו הוא שתקפו" (רמב"ם הל' גירושין ספ"ב).

של סנחריב¹.

ולכאורה תמוה: הרי מפלת סנחריב היתה בליל א' דחג הפסח ולא באחש"פ?

והענין, לפי שבהפטרה זו מבואר נצחונו של חזקי', שביקש הקב"ה לעשותו משיח² ובאחש"פ מאיר גילוי הארת משיח.

ועוד יותר: כו"כ פרטים המבוארים בהפטרה זו לא נתקיימו בנצחונו של חזקי' ויתקיימו בביאת משיח צדקנו³, כמו "וגר זאב עם כבש וגו"⁴, וגם ענין קיבוץ גלויות וכו'.

והנה מסופר שחזקי' בטח בה' לגמרי, עד שאמר "אני אין בי כח לא להרוג ולא לרדוף [ואפילו] לא לומר שירה אלא אני ישן על מטתי ואתה עושה"⁵, ואף ששבנא וסיעתו, שהם היו הרוב בסנהדרין, אמרו שע"פ תורה צריכים לעשות שלום ולילך בדרך הטבע⁶, מכל-מקום מאחר ששמע מישעי' נביא ה' בשם הקב"ה "כה אמר ה' אל תירא וגו' והפלתיו בחרב בארצו"⁷ בטח בה' לגמרי, עד שהלך לישון על מטתו, וערבה לו שנתו מצד בטחון זה, והקב"ה עשה המלחמה כמ"ש⁸ "ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור וגו'".

ובזה ישנה ההוראה מחזקי':

כשם שחזקי', ששמו הוא תוזק י-ה⁹, לא התפעל ולא התחשב בכל מחנה אשור שביניהם נמצאו גם... רבנים¹⁰, ואכן אצלם הי' ("איזו גאָר געווען") הרוב כפי שהגמ' מספרת בסנהדרין¹¹, אלא חזקי' שמע מה שישעי' הנביא אמר לו, שישעי' נדמה להם כמשה – עד"ז צריך כאו"א לבטוח בביאת המשיח בבטחון גמור בלי שום פקפוק,

ובאופן ד"אחכה לו בכל יום"¹² שמחר ממש יבוא משיח – גם כשמצד "חשבונות" של שכל [וטבע] אינו רואה שום מקור לזה, ובטחון זה עצמו ימהר ויחיש את ביאתו, בקרוב ממש.

(משיחת אחרון-של-99 פסח ה'תשכ"ה - בלתי מוגה)

(11) שו"ע אדה"ז או"ח סי' תצ"ט סי"ג.
(12) סנהדרין צד, א. וראה מחזור ויטרי בכל זה.
(13) וכמבואר גם ברמב"ם (הל' מלכים פ"ב ה"א) שקאי על ימות המשיח – רק שלשיטתו הי"ז משל וקאי על או"ה (ע"פ לקו"ש שם).
(14) ישעי' יא, ו.
(15) איכ"ר פתיחתא ל. שם פ"ד, טו.
(16) סנהדרין כו, א.
(17) מ"ב יט, ו-ז. ישעי' לז, ו-ז.
(18) מ"ב שם, לה. ישעי' שם, לו.
(19) כ"ה בהנחה. וראה סנהדרין צד, א (ובחדא"ג מהרש"א שם): שחזקו י'ה.
(20) כמדומה שאמר כ"ק אד"ש "מהסנהדרין" – המנחה.
(21) סנהדרין כו, א.
(22) עיקר הי"ב מה"ג עיקרים.

המדור הבא מוקדש

לזכות שלום דובער בן אילה וזוג' מרים נחמה בת אסתר ברכה מלכה שחיו למילוי משאלות לבכם לטובה לזחוק

דפסח הוא מורה דרך והוראה כיצד להגיע לאחרון של פסח, היינו, שיום הראשון דפסח מלמדנו באיזה אופן צריכה להיות ההכנה להגאולה דמשיח, וע"י העבודה דיום א' של פסח באים להגאולה דמשיח באחש"פ –

וההוראה היא:

מגיע זמן שרק אחד מחמש מאות ירצה לצאת מהגלות, אף שכל השאר הם גם כן בני אברהם יצחק ויעקב, וכולם גם שמעו שמשו רבינו בישר בשמו של הקב"ה שהגיע הזמן ד"פקד פקדתי"⁷, ואעפ"כ צועקים נהי' כגוים!...

שומעים ממשו רבינו שהוא יולכים במדבר העמים, ושמה יהיו להם תרי"ג מצות במקום הז' מצות בלבד שיש להם פה (במצרים), והיציאה לא תהי' בחשאי אלא ב"שטורעם", וד' ימים קודם לקחו את הטלה באופן כזה שהיכן שרק פנו ראו אותו – מאחר וקשרוהו לכרעי המטות, ואעפ"כ כשהגיע היום האחרון רצו כולם להשאר, ורק אחד מ-500 לא התפעל מכך, וגם לא הכין שום צידה!

כשם שאז נהגו בתוקף כן צריכים להתנהג עכשיו, מפני שרק עי"ז יביאו את הגאולה

ועד"ז הוא גם בגאולה האמיתית והשלימה מהגלות הנוכחית:

הגאולה העתידה לא תבוא ע"י רדיפה אחרי הגוים, כולל ה"גוים" מבני ישראל ("די אידישע גוים"), והגוי אשר בקרבך, אלא דוקא ע"י ה"קחו לכם צאן"⁸, וע"י שזה יהי' בפרסום.

ומה שישנם ארבע מאות תשעים ותשע איש נגדו, ובינתיים הרי יבזו אותו – הנה, ע"י עמידתו בתוקף, אזי מ-499 נהי' 49, עד שזה הופך לארבע בלבד...

ואע"פ שכשמשח יבוא, הוא יקלקל לו את העבודה ("דעם דזשאב"), את הרבנות, את כתיבת החיבור ומכירתו, והוא יתבטל לגמרי ממציאותו ("אינגאנצן אויס מהות") ויתבלבל – אבל אולי ישנו אחד מחמש מאות שהוא בטלן ורוצה שמשח יבוא, אזי מודיעים לאותו אחד שביכולתו לפעול שיהי' רק אחד מחמישים, ובאם יתעקש – יפעל שיהי' רק אחד מחמש, ובאם יעבוד יותר קשה – יפעל כפירוש השני⁹ ב"וחמושים", שמזויינים יצאו – בכלי זיון, כל בני ישראל, ללא הבט על כך שהיו עבדים מרודים במצרים מאתיים ועשר שנה.

ומה שזה לוקח זמן – זהו רצון הבורא.

וכשם שאז נהגו בתוקף כך צריכים להתנהג עכשיו כו', מפני שרק עי"ז יביאו את הגאולה.

ד. [.] הוראה* נוספת שאנו למדים בקשר עם הגאולה העתידה:

באחרון-של-פסח מפטירין "עוד היום בנוב לעמוד וגו"¹⁰, לפי שבליל פסח היתה מפלתו

(7) שמות ג, טז.

(8) בא יב, כא.

(9) רש"י בשלח שם ממכילתא שם.

(10) ישע"י י, לב ואילך.

(* להבנת ושלימות הענין בסעיף זה נאלצנו לשלב בו קטעים משיחת אחש"פ תשל"ב (נדפסה בלה"ק בלקו"ש ח"ז ע' 5-274). המו"ל.

ויש להוסיף בפירוש ד"אזרח הארץ" – כמבואר בדרושי חסידות²⁷ ש"אזרח הארץ" הוא כמו "משכיל ל)איתן האזרחי"²⁸, ש"איתן", מלשון חוזק ותוקף, מורה על תוקף ההתקשרות של יהודי עם הקב"ה ("דצון פשוט בלי שום טעם ושכל מושג") שמצד עצם הנשמה, "וזהו האזרחי, מלשון אזרח הארץ, שיש בכל אחד ואחד בחי' זו מאז מעולם", אלא, שבזמן הזה יכולה בחי' זו להיות בהעלם, משא"כ לעתיד לבוא תהי' בחי' זו בהתגלות בכאו"א מישראל, כמרומז גם ש"אזרח" הוא מלשון עתיד ("מה שאני עתיד להזריח"²⁹).

ומובן, שהפעולה לעורר את הזולת בענין זה (כמו בכל שאר עניני תומ"צ) צריכה להיות בדרכי נועם ובדרכי שלום, וביחד עם זה, בתוקף המתאים, עד שיפעל אצל הזולת שיתגלה אצלו שגם הוא בעצמו סובר כן, ואז יתוסף חיות ו"שטורעם" גם אצל המעורר והמסייע – "יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעה"ב"³⁰.

ה. ויש להוסיף ולהבהיר, שבענין זה ישנם כאלו החוששים לעורר את הזולת, להתערב בחייו הפרטיים ובהנהגתו הפרטית כו'.

בשלמא, טוען הוא, כשמדובר אודות קיום מ"ע או לאפרושי מאיסורא במצות ל"ת – אין לו ברירה, הוא מוכרח לגשת אל הזולת ולומר לו: "הקשב! התורה ציותה עלי להתערב בעניניך הפרטיים" – כמ"ש "הוכח תוכיח את עמיתך"³¹, "ואהבת לרעך כמוך"³², הן ע"י אהבה והן ע"י תוכחה (ובלשון חז"ל³³ – "ימין

(27) לקו"ת ר"פ ראה. ובכ"מ.

(28) תהלים פט, א – מהשיעורים דימי חוה"מ פסח.

(29) ראה גם לקו"ת דרושי שמע"צ פח, ד. ובכ"מ.

(30) ויק"פ פול"ד, ח. רות רבה פ"ה, ט. ועוד.

(31) קדושים יט, יז.

(32) שם, יח.

(33) סוטה מז, א. וש"נ. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד הי"ז.

מקרבתי", ואח"כ "שמאל דוחה"³⁴ ולא עוד אלא, שהדחי' גופא היא רק בשמאל, יד כהה); אבל בנדוד"ד – הרי זה ענין ש"לא ראו אבותינו"... הוא מעולם לא שמע מאביו, ובודאי לא מזקנו, שאביו או זקנו, היו הולכים ברחוב, או עומדים בביהכ"ל בעיצומו של יום, וצועקים "עד מתי", "היתכן שמשח צדקנו עדיין לא בא"?!...

(כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך, ואמר:)ומנין יודע אני שיטענו כך? כי גם אני לא שמעתי זאת מאביו... ובודאי לא מזקני... ואף ממני עצמי לא שמעתי זאת לפני בואי לארה"ב (איני יודע הטעם לזה, אבל כך היא המציאות), והעיקר – שבפועל ה"ז ענין שמביא תוצאות טובות, למרות שישנם כאלו שהנהגה זו היא לא לרוחם...

ובכלל – היכן יש אדם שמרוצים ממנו, הרי זהו טבע בני אדם שאין דעותיהם שוות, והוא איננו מרוצה מהנהגתו של פלוני של אלמוני, של אביו של זקנו, המשפיע, הרב וכיו"ב...

ובכל אופן – כל זה כדאי כשמביטים על הילדים הקטנים ורואים כיצד הם צועקים "דאלאי גלות", ועאכו"כ כשישנם גם יהודים לאחרי בר-מצוה שגם הם צועקים ולא דוקא ברוסית – "דאלאי גלות" – אלא באידיש, בלשון הקודש, ובאיזה נוסח שיהי' – ובלבד שמתכווין לענין אחד.

ו. ונוסף על כל האמור לעיל – יש לימוד והוראה מחיבור ב' הענינים שבקריאת היום (פסח שני, וחיוב הגר בפסח):

גם אלו שטענו עד עתה שטוב להם בגלות (כמו ה"גר" שלא הי' בשעבוד מצרים), בהיותם "אזרחי הארץ" (בפשוטות) – צריכים לדעת ש"אף פעם לא אבוד" (כההוראה דפסח שני), ובמילא, יכולים וצריכים לתקן

(34) ראה לקו"ש ח"ז ע' 73 ואילך. ועוד.

ולהשלים הענין, ע"ז שמכאן ואילך יחליטו גם הם לצעוק "עד מתי", לבקש ולדרוש על הגאולה, ובפרט בעמדנו ב"זמן חרותנו", כאמור, שהזמן עצמו מדגיש ענין החירות, ששלמותה תהי' בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ויש להוסיף בזה – שהצעקה "עד מתי", הבקשה והדרישה על הגאולה, צריכה להיות מתוך שמחה (ככל עניני התנו"צ שצריכים להיות מתוך שמחה), ועאכו"כ ביו"ט, "מועדים לשמחה", שהשמחה שבו היא מצות עשה מן התורה – שמחה מצד הבטחון שבודאי ימלא הקב"ה את הבקשה והדרישה על הגאולה, תיכף ומיד ממש.

ואז – תהי' גם השמחה בתכלית השלימות, "שמחת עולם על ראשם"³⁵, באין-ערוך לגבי

(35) ישע"י לה, י"ד. נא, יא.

(36) מדרש משלי פ"ט, ב.
(37) הל' מגילה בסופו.
(38) ראה תו"א מג"א, ד. קיט, ב. ובכ"מ.
(39) ח"א סצ"ג.
(40) חולין ס, ב.

המדורים "דבר מלכות" ו"זמן הגאולה" מוקדשים לעילוי נשמת אורי אהרן יואל בן יוסף ארי' לייב ז"ל – נלב"ע ביום ב' טבת ה'תשכ"ב ולעילוי נשמת פאולין רות בת ר' יצחק ע"ה – נלב"ע ביום ב' דחה"ש, ז' סיון ה'תש"ס ולעילוי נשמת מרת חשא' ב"ר נטע אורי ע"ה ובעלה ר' יוסף ארי' לייב ב"ר משה באר ע"ה ולע"ז ר' מאיר ב"ר צבי ע"ה שנאל יה"ד שתיכף ומיד ממש יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה ולזכות זוג' – תבלחש"א – מרת חי' רחל בת שפירנצא שנאל ולזכות כל בני משפחותיהם שיחיו – לברכות עד בלי די

ההוראה מחזקי' שלא התפעל ולא התחשב

תרגום חפשי ללשון הקודש - עריכה ועיבוד: מערכת "יחי המלך"

א. אחרון של פסח ענינו הוא גאולת משיח (לפי שמאיר בו הארת גילוי המשיח!). ולכאורה, איזה קשר ושייכות יש למשיח עם פסח, הרי הגאולה העתידה תהי' מגלות אדום ולא מגלות מצרים?

והביאור הוא, שכל זמן שלא באה הגאולה ע"י משיח, עדיין לא נשלמה גאולת מצרים. ב. והנה, מגאולת מצרים ישנה הוראה לגאולתינו עתה:

לכאורה יכולים לטעון, כיצד אפשר לתבוע מיהודי לבער את היצר הרע הפרטי ולהתגבר על הסביבה כו', כאשר ישנו ה"אקדמי' טענתו"² שסביבתו הקרובה וגם הרחוקה אינם כן, על-דרך "אחד הי' אברהם"³ וכל העולם הי' מעברו השני (שזה בא ביחד עם שאר הירושות שירשנו מאברהם אבינו), ותובעים ממנו לא רק שלא יתפעל, אלא גם שהעולם יראה אצלו על המשקוף את הדם, עד שפרעה עצמו יבוא ויאמר לו – אנא לך לקבל את התורה, ושעוד יתן לו כסף וזהב!...

הנה רואים ביציאת מצרים, שלא רק "חצי" מבני ישראל לא יצאו (או לכל-הפחות קרוב לחצי), אלא כמרז"ל על הפסוק "וחמושים עלו בני ישראל" – ש"חמושים" הכוונה אחד מחמש, כלומר, שבפועל רק אחד מחמשה מבנ"י יצא ממצרים! אח"כ יש דעה שני⁵ האומרת שרק א' מחמישים יצא, ודעה שלישית⁶ אומרת שרק א' מחמש מאות, והשאר רצו להשאר במצרים.

ולכאורה דרוש ביאור מהי המחלוקת במדרש הנ"ל – שאחד אומר שיצאו א' מחמש, בא תנא שני ואומר "שבח" על בנ"י שרק א' מחמישים, ותנא שלישי אומר "שבח" שזה הי' א' מחמש מאות?...

ג. אלא שהמדרש בא ללמדנו הוראה באיזה אופן תהי' הגאולה עתה, שהיא סיום וחותרם גאולת מצרים

– שאחרון של פסח הרי מסיים ("שליסט אָפ") את יום הראשון דחה"פ, והיום הראשון

(1) "היום יום" כב ניסן. וראה לקו"ש ח"ד ע' 1298.
(2) זהר ר"פ וישב (קעט, ב). וראה נדרים לב, ב (ובפ"י הרא"ש). קה"ד פ"ד, יג. פ"ט, טו (ח). ועוד.
(3) יחזקאל לג, כד.
(4) בשלח יג, יח. מכילתא עה"פ, הובא בפרש"י עה"פ.
(5) רעיא מהימנא בזח"ג קח, ב. מכילתא שם.
(6) מכילתא שם.

"רואים בפועל שהנפקת בולים תופסת מקום ופועלת בעולם" (י"א ניסן תשמ"ה)

מידע, מחירים והזמנות
www.bul.770.org.il

גליון בולים, מעטפת יום ראשון, עלון הסבר, דף מזכרת
אה"ק: 03-9600667 ארה"ב: 212-2023275 דוא"ל: bul@770.org.il